

Vaccinaties en reizen als u IBD heeft

Voor patiënten met chronische darmontstekingen

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

**albert
schweitzer**

Inleiding

Als u medicijnen gebruikt omdat u de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa heeft, kan uw afweer onderdrukt zijn. Hierdoor heeft u soms meer risico om bepaalde infecties te krijgen. Dit risico heeft u zowel in Nederland als op reis. Uw specialist kan u vertellen of uw medicijnen de afweer onderdrukken.

Tegen een aantal infecties die u in Nederland of op reis kunt krijgen, kunt u zich beschermen met vaccinaties. Het is het beste om u te laten vaccineren op het moment dat u nog geen medicatie gebruikt. Voor veel infectieziekten bent u mogelijk op de kinderleeftijd al gevaccineerd.

In deze folder leest u meer over:

- Vaccinaties tegen infecties die u in Nederland kunt oplopen.
- Vaccinaties voor reizen.
- Maatregelen die u vooraf moet nemen en de aandachtspunten tijdens de reis.

Heeft u specifieke vragen? Stel die dan aan uw specialist.

Vaccinaties

Een vaccinatie is een injectie met een ziekteverwekker in een onschadelijke vorm. Uw lichaam reageert hierop door antistoffen tegen deze ziekteverwekker te maken. Door deze antistoffen kan uw lichaam snel reageren wanneer het écht in aanraking komt met de ziekteverwekker.

Via het Rijksvaccinatieprogramma heeft u mogelijk als kind al verschillende vaccinaties gehad.

Vaccinaties in Nederland

Als u afweeronderdrukkende medicijnen gebruikt is uw afweersysteem verzwakt. U kunt dan sneller bepaalde infecties krijgen. Daarom is het belangrijk om de kans op infecties te verminderen met vaccinaties. Een aantal van de vaccinaties die geadviseerd worden, zijn:

Pneumokokkenvaccinatie

U heeft een verhoogd risico op infecties van de bovenste luchtwegen. Er is een vaccinatie tegen een aantal typen pneumokokken. Na een vaccinatie bent u dus gedeeltelijk beschermd. Omdat het een ziekte is die ernstig kan verlopen is het verstandig te vaccineren bij gebruik van afweeronderdrukkende medicijnen. Voor pneumokokken ziekte wordt een schema van 2 vaccinaties geadviseerd. De vaccinatie moet in principe iedere 5 jaar worden herhaald.

Griepvaccinatie

U komt in aanmerking voor de jaarlijkse griepvaccinatie (Influenza). U kunt hiervoor naar uw huisarts. De griepvaccinatie beschermt helaas niet tegen alle griepsoorten die er zijn. Een griepvaccinatie veroorzaakt geen verergering van uw darmziekte.

Hepatitis B

U komt in aanmerking voor de hepatitis B-vaccinatie als u reist naar niet-westerse landen. Dit is omdat u een verhoogd risico heeft dat u daar medische zorg nodig heeft. Ook kunt u een indicatie hiervoor hebben door bijvoorbeeld het werk dat u doet.

Andere vaccinaties

Voor een aantal patiënten zal een vaccinatie tegen baarmoederhalskanker of een vaccinatie tegen waterpokken worden geadviseerd.

Vaccinaties als u op reis gaat

De GGD en andere reizigerspoliklinieken geven informatie over welke vaccinaties worden geadviseerd als u op reis gaat. Dit is afhankelijk van de landen die u gaat bezoeken, uw verblijfsduur, de activiteiten tijdens uw reis en de verblijfsomstandigheden. Op de website www.ggdreisivaccinaties.nl zijn algemene adviezen te vinden. Voor een advies op maat maakt u een afspraak op het reizigersspreekuur.

Heeft u in de toekomst reisplannen, dan raden wij u aan om u te laten vaccineren voordat u met afweeronderdrukkende medicijnen gaat beginnen. Als u medicijnen gebruikt die de afweer onderdrukken, kunnen bepaalde vaccinaties niet gegeven worden of bieden minder bescherming. Vaccinaties beschermen u niet tegen alle infecties die u in het buitenland kunt krijgen.

Bent u nog aan het herstellen van een verergering van uw ziekte of is de ziekte niet rustig? Dan is het verstandig om eerst met uw behandelend MDL-arts, de verpleegkundig specialist of MDL-verpleegkundige te overleggen of er bezwaren zijn om op reis te gaan naar het buitenland. Doe dat, indien mogelijk, ruim op tijd.

Hepatitis A-vaccinatie

Voor veel landen buiten West-Europa wordt vaccinatie tegen hepatitis A geadviseerd. Als u al afweeronderdrukkende medicijnen gebruikt moet u minimaal 6 weken voor de reis een afspraak voor een reizigersconsult maken. Dit is belangrijk omdat deze vaccinatie bij gebruik van afweeronderdrukkende medicijnen soms niet goed aanslaat. Vier weken na de vaccinatie wordt er bij u bloed afgenomen om te kijken of u voldoende antistoffen heeft. Als u te weinig antistoffen heeft, dan krijgt u vlak voor de reis nog directe antistoffen. Hepatitis A is een geïnactiveerd vaccin en is veilig, ook bij gebruik van medicijnen.

Gele koorts vaccinatie

Gele koorts komt vooral voor in delen van Afrika en Zuid-Amerika. Als u bepaalde afweeronderdrukkende medicijnen gebruikt, kunt u de gele koorts vaccinatie niet krijgen. Deze vaccinatie is namelijk een levend verzwakt vaccin. Wij raden u af om te reizen naar gebieden waar gele koorts voorkomt als u niet gevaccineerd bent.

Als u deze vaccinatie toch nodig heeft, moet u, in overleg met uw behandelaar, tijdelijk stoppen met de afweeronderdrukkende medicijnen. Per medicijn en per vaccin wordt een advies gegeven over de tijd tussen vaccinatie en (her) start van de medicijnen. U kunt ook gevaccineerd worden tegen gele koorts voordat u start met afweeronderdrukkende medicijnen.

Mogelijk worden er meer reisvaccinaties geadviseerd.

Kosten

Vergoeding van een MDL- GGD-consult en (reis-) vaccinaties vallen niet standaard onder de behandeling van uw darmziekte.

Na het consult betaalt u de factuur met uw pinpas. Mogelijk worden de kosten vergoed vanuit uw aanvullende zorgverzekering. Ga vooraf bij uw zorgverzekering na wat er voor u vergoed wordt. U krijgt van de GGD direct een factuur op naam mee. De griepvaccinatie is gratis als u deze bij uw huisarts haalt. Overige kosten kunt u vinden op: <https://www.ggdreisvaccinaties.nl/tarieven> GGD zuid Holland Zuid.

Medicijnen meenemen op reis

Gebruikt u medicijnen? Dan moet u rekening houden met:

- Controleer de houdbaarheidsdatum van de medicijnen voordat u op reis gaat.
- Neem de originele bijsluiter van de medicijnen mee op reis.
- Vraag aan de apotheek om een overzicht te maken van de medicijnen die u gebruikt. Dit noemen we een medicatiepaspoort. Hierin staat alle informatie over uw medicijngebruik en eventuele allergieën.
- Bepaalde medicijnen moeten ééns per voorgeschreven periode gegeven worden. Bijvoorbeeld één keer in de acht weken. Houd hier rekening mee als u uw vakantie plant. Bespreek dit zo nodig met de MDL-arts, verpleegkundige of Verpleegkundig Specialist.
- Door bepaalde medicijnen kunt u gevoeliger zijn voor zonlicht. Lees daarom de bijsluiter van de medicijnen die u gebruikt en gebruik een goede zonnebrandcrème.
- In de auto, caravan of tent kan het erg warm worden. Zetpillen worden dan zacht worden. Crèmes en oogdruppels bederven. De houdbaarheid van andere medicijnen achteruit kan gaan. Gebruik een koeltas voor medicijnen die koel bewaard moeten worden.
- Gaat u naar het buitenland en gebruikt u medicijnen die onder de Opiumwet vallen? Dan heeft u speciale verklaring nodig van de huisarts of arts die het medicijn voorgeschreven heeft. In veel landen rekenen worden sterke pijnstillers, slaap- en kalmeringsmiddelen of andere medicijnen als verdovende middelen beschouwd. Dit kunnen ook landen van de Europese Unie (EU) zijn. Informeer vooraf of u een medicijn mag meenemen. Bijvoorbeeld bij de ambassade van het land waar u naartoe reist. U vindt meer informatie op www.hetcak.nl.

Medicijnen in het vliegtuig

Voor vliegvakanties gelden algemene instructies over het meenemen van vloeistoffen en gels. Als u medicijnen meeneemt gelden de volgende aandachtspunten:

- Stop de medicijnen in uw handbagage. In het bagageruim kan het namelijk vriezen.
- De meeste medicijnen mag u in uw handbagage meenemen. Draag uw medicijnen liever niet direct op het lichaam, want dat kan te warm zijn.
- Vloeibare medicijnen mogen meegenomen worden in een verpakking niet groter dan 100ml en verpakt in een hersluitbare zak.
- Als u medicijnen in grote verpakkingen (zoals klyasma's) of met injectienaalden gebruikt adviseren wij u ruim van tevoren contact op te nemen met uw vliegmaatschappij om te vragen hoe u de medicijnen het beste mee kunt nemen.
- U heeft een medicatiepaspoort nodig. Deze kunt u bij uw apotheek vragen. Zo toont u aan dat u de medicijnen nodig heeft.

Aandachtspunten op reis

Vaak wordt op reis anders gegeten dan thuis. Dit kan invloed hebben op uw ontlastingspatroon. Ook is het mogelijk dat u ziek wordt.

Reizigersdiarree

Reizigersdiarree lijkt niet vaker voor te komen onder patiënten met IBD. Infecties zijn moeilijk te onderscheiden van een verergering van uw darmziekte. Overleg met uw arts of het verstandig is om antibiotica mee te nemen.

Het is belangrijk om als voorzorg voldoende hygiënische maatregelen te nemen:

- Gebruik dranken uit verzegelde flesjes, kook het (drink)water enkele minuten .
- Poets uw tanden met mineraalwater of gekookt water.

Neem geen ijsblokjes, rauwe groenten, sla, niet-gepasteuriseerde melk, niet gepasteuriseerde kazen, roomijs, rauwe of onvoldoende gekookte vis, schaaldieren en schelpdieren, rauw of onvoldoende gebakken vlees en fruit dat u niet zelf heeft geschild

Zorg dat u in geval van diarree voldoende drinkt en zout eet. U kunt ORS (Oral Rehydration Solution) gebruiken bij diarree.

Als de diarree langer dan 48 uur aanhoudt, kunt u het beste naar een arts gaan.

Verergering tijdens de reis

Bespreek vooraf met uw arts, verpleegkundig specialist MDL of MDL-verpleegkundige wat u moet doen als u een verergering van uw klachten krijgt tijdens de reis. Bij klachten kunt u tijdens het spreekuur bellen met de MDL-verpleegkundige.

Soms zult u naar een buitenlands ziekenhuis moeten gaan voor medische beoordeling en/of behandeling. U kunt via de website www.ibdpassport.com nagaan welke ziekenhuizen in het buitenland aandacht hebben voor IBD-zorg. Het kan zijn dat ziekenhuizen wél ervaring hebben met het behandelen van de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa, maar (nog) niet geregistreerd zijn op deze website.

Vergoeding van kosten

In hoeverre een behandeling in het buitenland vergoed wordt, varieert per verzekering. Informeer hierover bij uw zorgverzekering en reisverzekering. Ook is het verstandig u te verzekeren voor mogelijke repatriëring in geval van nood.

Meer informatie

- GGD reizigersinformatie www.ggdreisvaccinaties.nl
- Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadviesing www.lcr.nl
- IBD-zorg in het buitenland tijdens reizen: www.ibdpassport.com
- Wetgeving rondom medicijnen vallend onder de Opiumwet meenemen naar het buitenland www.hetcak.nl.
- De app 'Buikbuddy' bevat een reishulp met vertaalmogelijkheid en plaatjes van de organen om communicatie in het buitenland te vergemakkelijken.

Tot slot

Als u na het lezen nog vragen heeft kunt u bellen met de MDL-verpleegkundige tijdens het telefonische spreekuur, of de vragen stellen tijdens uw afspraak op de polikliniek.

Geef hier uw mening over deze folder: www.asz.nl/foldertest/

Deze folder is gemaakt in samenwerking met:

Albert Schweitzer ziekenhuis
maart 2023
pavo 1583